

De relatie tussen gedragsproblemen en voeding

Foto: Janine Verschure.

Corine Vos, de auteur van dit artikel, is voedingsdeskundige voor katten, katten-trimster en Tinley-gedragstherapeut voor katten. Wil je meer weten of zoek je een gediplomeerd gedragstherapeut voor je kat? www.tinleygedragstherapievoordieren.nl of bel: 0900 - 2020653

Wanneer mensen advies vragen over hun kat, komen drie gedragingen opvallend vaak terug: agressie naar mensen, ruzie met andere katten en het gevreesde plassen buiten de bak. Vervelend, zowel voor het dier als voor het baasje. Wat veel mensen niet verwachten: soms speelt voeding hierbij een grotere rol dan je denkt.

Chantal had een zorgelijke vraag over haar kat Sproetje. Tot drie keer toe had Sproetje hard haar been aangevallen, vanuit het niets. Er was geen ander dier in huis of in de omgeving van de woning dat voor stress kon zorgen, Chantal had haar kat niet gestraft, dus er leek geen reden voor dit gedrag. Tot ik wat dieper doorvroeg...

Casus: Chantal en de hongerige Sproetje

Wat bleek? Chantal had een nieuwe baan gekregen en kwam daarvoor dagelijks veel later thuis. Sproetje moest hierdoor aanzienlijk langer wachten op haar eten. Omdat ze slechts twee keer per dag voer kreeg, stapelde de frustratie zich op. Tegen de tijd dat Chantal eindelijk de voerbak pakte, was het geduld van de poes zo op dat ze de benen van haar baasje greep als die niet snel genoeg opschoot. Eigenlijk is dat helemaal niet zo vreemd. Veel katten krijgen hun eten een paar keer per dag, maar dat staat haaks op hun natuurlijke eetpatroon. Als katten zelf kunnen kiezen, eten ze liefst 9 tot wel 16 kleine porties per dag! Twee keer eten is dus eigenlijk te weinig.

Tip: voerautomaat

Een voerautomaat kan uitkomst bieden als je niet altijd thuis bent. Zo kan je kat toch meerdere keren per dag een kleine maaltijd krijgen. Heb je meerdere katten? Dan kun je een slimme plek kiezen: zet bijvoorbeeld een bakje wat hoger, zodat alleen de behendige klimmer erbij kan. Of schaf een automatische voerbak die alleen opent (op chip) voor één van de katten.

Casus: Puck en de stinkende kattenbak

Toen er een tweede kat in huis kwam begon kater Puck ineens naast de kattenbak te plassen. Zijn baasje begreep er niets van. Stress door de nieuwe huisgenoot? Dominantie? Of gewoon koppigheid? Na wat speurwerk bleek de oorzaak verrassend simpel: de kattenbak stonk! De nieuwe kat had namelijk erg sterk geurende ontlasting. Omdat er een deksel met klep op de bak zat, bleven de luchtjes extra lang hangen. Voor ons al onaangenaam, maar stel je eens voor met een kattenneus die vele malen gevoeliger is dan die van ons. Geen wonder dat Puck besloot zijn behoefte elders te doen. Wist je dat de verteerbaarheid van voer vaak een rol speelt bij de geur van de ontlasting? Voeding met veel koolhydraten kan zorgen voor grotere hoeveelheden én sterker ruikende ontlasting. Het loont dus de moeite om eens kritisch naar het voer te kijken. Daarnaast

is het optimaliseren van de kattenbakken van belang. Immers, als er in het huis van Puck geen deksel op de kattenbak gezeten had, was er niet zo'n vieze, bedompte ruimte ontstaan waarin geurtjes blijven hangen. Het is belangrijk dat er voldoende kattenbakken in huis staan. Als er een tweede kattenbak was geweest, had Puck die kunnen gebruiken als er op de andere bak was gepoept.

Kattenbaktips

- Voldoende kattenbakken: aantal katten + 1.
- In een bak zonder deksel verdwijnen luchtjes sneller.
- Dagelijks scheppen: hou het fris door dagelijks de urine en ontlasting te verwijderen. Liefst twee keer per dag.
- Regelmatig de bak in zijn geheel verschoonen. Schoonmaken met schoonmaakmiddel (liefst geurloos) en goed naspoelen.
- Slim vullen: ca. 5 cm grit van een soort die jouw kat prettig vindt (dat verschilt per kat).

Casus: Nina en Romy: rivalen rondom het aanrecht

De katten Nina en Romy hebben elkaar nooit echt in de armen gesloten. In huis accepteerden ze elkaars aanwezigheid, maar zodra het tijd was voor natvoer, barstte de spanning los: gegrom, geblaas en soms zelfs een rake mep. Eetmomenten kunnen tot ruzie leiden als katten dan – noodgedwongen – dicht bij elkaar moeten komen dan ze normaal zouden doen. Omdat voedsel zo belangrijk is, komen ze allebei in de keuken en om de ander op afstand te houden reageren ze dan agressief.

De oplossing die ik voorstelde: de voerbakjes werden alvast gevuld in een kastje klaargezet als de katten even in een andere ruimte of buiten waren. Zo kon het eten direct geserveerd worden, zonder dat de spanning eerst opliep. Tijdens het vullen werd de deur gesloten en de muziek aangezet zodat de katten het geluid van het vullen niet hoorden, anders zouden ze er toch meteen aan komen lopen. Daarnaast kregen Nina en Romy ieder hun eigen plek, ver van elkaar, om rustig te eten. Na verloop van tijd leerden ze precies waar hun bakje stond en liepen ze er zonder strijd naartoe.

Ook andere aanpassingen hielpen: meer hoge ligplekken en schuilplaatsen, extra speeltijd en afleiding. In dit huishouden konden de katten bovendien naar buiten, wat veel spanning wegnam. In een kleiner huis zonder uitloop had herplaatsing van één van de katten zelfs een serieuze optie kunnen zijn.

Tip: hoe is de band tussen je katten?

Katten die een sociale eenheid vormen, laten dat zien. Ze spelen met elkaar, wassen elkaar, liggen binnen een meter van elkaar of ruiken aan elkaars neus. Zie je bijvoorbeeld dat ze elkaar vermijden, in een boog langs elkaar lopen, een snoepje weigeren omdat de ander te dichtbij is, of dat één kat stopt met spelen zodra de ander verschijnt? Dan kan er sprake zijn van structurele spanning en is het verstandig om een professional in te schakelen.

Casus: Jacky en overgewicht

Jacky was snauwerig tegen haar zusje Jamy, was niet actief en plaste zelfs naast de bak. De oorzaak bleek een blaasontsteking. Logisch: een kat die zich niet lekker voelt wil met rust gelaten worden. Als plassen pijn doet, kan een kat de kattenbak met die pijn gaan associëren en daardoor de bak gaan vermijden. Maar er speelde meer mee: Jacky had ook overgewicht.

Overgewicht is een groot probleem bij katten. Als een kat te zwaar is, is er meer kans op blaasproblemen, zoals bij Jacky en daarmee meer kans op onzindelijkheid. Maar ook andere lichamelijke klachten liggen op de loer zoals suikerziekte, gewrichtsproblemen, verstopping, en huid- en vachtproblemen. Gedragmatig heeft overgewicht ook gevolgen. Een kat die te zwaar is beweegt minder en komt in een neerwaartse spiraal terecht. Springen lukt minder

goed, favoriete plekken worden onbereikbaar en ontkomen aan een andere kat wordt lastiger. In de natuur moeten katten jagen, zich verdedigen en bewegen om te eten. In huis krijgen ze voer zonder inspanning dus verbruiken ze minder calorieën. Voer met veel calorieën en (te veel) snoepjes zorgen ervoor dat een kat te dik wordt.

Tips tegen overgewicht:

- Een kat die bedelt vraagt niet altijd om eten. Soms wil hij gewoon aandacht of spelen. Bied dus ook alternatieve prikkels, zodat eten niet de enige 'happening' van de dag blijft.
- Pas de voeding van je kat aan. Kies voer met minder calorieën, en meer vezels en vocht. Zo krijgt je kat genoeg binnen zonder hongergevoel. Let wel goed op: té weinig voer leidt tot tekorten. Raadpleeg bij twijfel altijd een voedingsspecialist.
- Meer beweging: speel dagelijks en laat je kat wat doen voor zijn eten, bijvoorbeeld door activity speelgoed. Spelen versterkt ook de jullie band.
- Meten is weten: vaak onderschatten baasjes het gewicht van hun dier. Een handige check is een *body condition score test*, die is online te vinden. Of laat de dierenarts het gewicht van je kat beoordelen.

Casus: Igor en pijn

De broertjes Ivan en Igor waren altijd dikke vrienden, tot er plotseling dagenlange ruzies uitbraken. Na wat speurwerk bleek de

oorzaak verrassend: Igor had artrose. Het ruwe stoeien en op elkaar springen – normaal spel voor katers – deed hem simpelweg pijn. Gelukkig was Igor goed op gewicht. Als een kat namelijk te zwaar is, drukt zijn gewicht extra op de toch al pijnlijke gewrichten.

Tegen de tijd dat Chantal eindelijk de voerbak pakte, was het geduld van de poes zo op dat ze de benen van haar baasje greep als die niet snel genoeg opschoot.

Om de broers weer nader tot elkaar te brengen werd allereerst de pijn verlicht met pijnmedicatie en een voedingssupplement. Daarnaast kreeg Ivan extra speelmomenten, zodat hij zijn energie kwijt kon zonder zijn broer lastig te vallen. Ook werden in huis dozen neergezet met een gat aan de voorkant waar maar één kat in paste.

Zo had Igor altijd een veilige plek als Ivan te opdringerig werd.

Artrosetips

Een groot deel van de oudere katten krijgt te maken met gewrichtsproblemen. Let op subtiele signalen, zoals:

- Minder soepel of minder hoog springen.
- Met beide achterpoten tegelijk de trap op- en afdalen.
- Gevoelig of zelfs agressief reageren op aanraking. Vroege herkenning kan veel pijn en frustratie – bij kat én eigenaar – voorkomen.

Conclusie: Let op de signalen

Scheetjes laten, een doffe vacht, een verandering van het gedrag, zachte of te veel ontlasting, een kat die slecht groeit of die lusteloos is; het zijn allemaal signalen die kunnen wijzen op een voedings- of gezondheidsprobleem. Ander voer kan helpen, maar ga altijd naar de dierenarts als je een van deze signalen opmerkt. Stem de voeding af op je kat en raadpleeg bij twijfel een deskundige.

Nina heeft geen warme band met haar huis- en soortgenootje.

Vaak kun je aan het uiterlijk van je kat zien of hij zich goed voelt.